

Lausuntokierros 2.7.2018 – 20.8.2018

HE eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Ami-säätiön / Amiedun lausunto

Lakiesityksessä esitetään lisättäväksi tallennettavaksi tiedoiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu muu ammatillinen koulutus. Muu ammatillinen koulutus pitää sisällään lain 6 §:ssa tarkoitettut tutkintorakenteeseen kuuluviin tutkintoihin valmistavan koulutuksen ja lain 7 §:ssä tarkoitettun ammatillista osaamista syventävän tai täydentävän koulutuksen, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen.

Ami-säätiö esittää lausunnossaan, että ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta, joka on hyvin lyhyt kestoista ei ole tarkoituksenmukaista määritellä tallennettaviksi tiedoiksi kuin ainoastaan niiltä osin, kun kyseessä on viranomaisten taholta tai muuten kansallisesti määritelty sertifikaatti tai pätevyys. Tyypillisesti sertifikaatteja ja pätevyksiä myöntää myös jokin kolmas taho (esim. viranomainen, järjestö) eikä ainoastaan koulutuksen järjestäjä, joka on myös huomioitava tietoa tallennettaessa ja rekisteriin pääsystä. Myöskin viranomaisilla ja järjestöillä on sertifikaateihin liittyviä omia rekisterejä, joten on olemassa vaara päällekkäisyyteen. Lisäksi sertifikaatin myöntäjä ei tiedä mihin tutkintoon sertifikaatti liittyy sekä sertifikaatti voi liittyä hyvin moneen eri tutkintoon. Variaatioita syntyy näin hyvin runsaasti. Joka tapauksessa sertifikaatin myöntäjä olisi oikea taho joka vie sertifikaatin valtakunnalliseen tietovarantoon.

Perusteluna tälle on, että syventävä ja täydentävä koulutus muodostaa laajan kirjon erilaisia toteutuksia, jotka eivät ole keskenään vertailukelpoisia eri koulutuksen järjestäjien välillä. Lisäksi kyseessä on lyhyet toteutukset, jotka lisäksi entisestään koulutuksen järjestäjän hallinnollista työtä sekä vaatisivat oppilaitosten järjestelmiin lukuisia uusia rajapintaratkaisuja.

Lakiehdotuksessa esitetään myös valtakunnallista tietovarantoa laajennettavaksi opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan kuuluvilla tiedoilla. Lakiehdotuksessa mainitaan, että koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada tieto opiskelijansa aiemmista henkilökohtaisista kehittämissuunnitelmista.

Kun opiskelijalle tehdään HOKS, sen lopputulemana on pääsääntöisesti osa- tai koko tutkinto. Merkitsevää on, että nämä osa- ja kokotutkinto suoritukset tallennetaan valtakunnalliseen tietovarantoon (tehdään jo nyt). Kun opiskelija aloittaa myöhemmin uusia opintoja huomioidaan nämä suoritukset ja tehdään uusi HOKS. Vanhojen HOKSien säilyttämisestä ei ole näin ollen suurta lisäarvoa (tietosuoja laki).

Käynnissä oleva eHOKS hanke tuottaa alustan jonne tuotetaan tietosisältö HOKSiin merkittävistä vähimmäistiedoista. Koulutuksen järjestäjä tarvitsee samat tiedot myös omaan

järjestelmäänsä toiminnanohjausta ja resursointia varten. Tähän kun lisätään että sama tieto lisäksi tallennetaan valtakunnalliseen tietovarantoon niin rajapintoja alkaa olla jo lukuisia.

Olisi varmistettava, että jos lakiesitys toteutetaan, niin eHOKS on toiminnassa ja sen avulla voidaan tuottaa valtakunnalliseen tietovarantoon lakiesityksessä mainitut HOKSin vähimmäistiedot. Lisäksi koulutuksen järjestäjälle on annettava oikeus käyttää myös omia toiminnanohjausjärjestelmiä HOKS tiedon tuottamiseen ja tallentamiseen valtakunnalliseen tietovarantoon, silloin kun ne täyttävät lakiesityksen vaateet. Näiltä osin on suotavaa, että lain voimaan tulossa on riittävä siirtymäaika, jotta koulutuksen järjestäjät voivat tehdä ja testata rajapinta ja muut tietojärjestelmä ratkaisunsa huomioiden nimenomaan toiminnanohjausnäkökulman.

Tiedonsaantioikeuden laajentaminen koskemaan myös HOKSin tietoja olisi rajattava huolellisesti koskemaan vain työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen liittyviä tietoja. Tästä koulutuksen järjestäjän näkökulmasta syntyy myös ongelmia, sillä tällä hetkellä omilla tietojärjestelmissä on mukana myös vuorovaikutteisuus tietojen jakamisen ohella, jota pelkässä tietovarannossa ei ole (ellei eHOKS tuota tätä vuorovaikutteisuutta). Pelkästään oikeus työpaikalle katsoa opiskelijan HOKSia tietovarannosta on hyvin pintapuolista ja joka tapauksessa iso osa tiedoista pitää rajata pois jo pelkästään tietosuojalain perusteella.

Helsingissä 20.8.2018

Heikki Mäkinen
Kehityspäällikkö
Ami-säätiö / Amiedu